

УДК 377.12:687

DOI: 10.31376/2410-0897-2026-1-60-147-153

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ

Бикова Тетяна Борисівна

доктор філософії, викладач фахових дисциплін

Відокремлений структурний підрозділ «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка»

e-mail: profpedkoledg@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7347-7713

У статті проаналізовано особливості практико-орієнтованого підходу з огляду на досвід його запровадження у вітчизняних та закордонних закладах освіти. Розкрито потенціал реалізації підходу в межах професійної підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання за освітньо-професійною програмою фахової передвищої освіти «Технологія виробів легкої промисловості». Висвітлено досвід використання практико-орієнтованого підходу під час проведення лекцій, практичних занять, у процесі організації практичної підготовки та самостійної роботи здобувачів в умовах воєнного стану. Продемонстровано шляхи використання практико-орієнтованих технологій та методів навчання: кейс-технології, мозковий штурм, професійні імітації, мікронавчання, майстер-клас. Обґрунтовано необхідність розроблення різномірних практико-орієнтованих завдань. Визначено перспективні напрями втілення досліджуваного підходу в післявоєнний період: запровадження дуального навчання та використання можливостей імерсивних симуляційних технологій.

Ключові слова: *практико-орієнтований підхід, професійна підготовка, майстер виробничого навчання, легка промисловість, освітньо-професійна програма.*

Постановка проблеми. Світові тенденції розвитку економіки вимагають адаптації професійної, передусім і педагогічної освіти, до неминучих змін, коли освіта перестає позиціонуватися як етап підготовки до життя та стає вирішальним фактором екзистенції сучасної людини. За цих умов вітчизняна професійна освіта має орієнтуватися на запровадження гнучких персоніфікованих траєкторій навчання, що ґрунтуються на інтеграції штучного інтелекту, імерсивних технологій та концепції мікрокваліфікацій. На нашу думку, реалізація гнучких персоніфікованих траєкторій у межах практико-орієнтованого підходу в умовах воєнного стану є найбільш оптимальною. Отже, проблема реалізації практико-орієнтованого підходу в процесі підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання як фахівців швейного фаху та педагогів до професійної діяльності в повоєнні роки є актуальною і вирішувати її потрібно вже зараз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання реалізації практико-орієнтованого підходу висвітлюється в наукових працях зарубіжних та вітчизняних дослідників. Контекст розгляду особливостей цього підходу визначається специфікою освітньої галузі, у якій його пропонується використовувати. Г. Горбенко [1] обґрунтовує використання практико-орієнтованого підходу в процесі підготовки бакалаврів реклами і зв'язків з громадськістю, а В. Ковальчук, Т. Личова та С. Рева [2] – майбутніх бакалаврів з аграрної інженерії. О. Літовченко [3] розглядає можливості підходу щодо вдосконалення мовленнєвої компетентності майбутніх логопедів, а О. Карпіна та І. Калиновська [4] – формування перекладацької компетентності перекладачів. Група науковців Євразійського національного університету (Ж. Сагітова, Ж. Абдихаликова, А. Махадієва, А. Баймуханова [5]) убачають у практико-орієнтованому навчанні значний потенціал щодо підготовки майбутніх учителів, а В. Вишківська, О. Патлайчук, О. Голікова [6] – майбутніх фахівців, випускників університету. Натомість Л. Петренко [7] розглядає особливості використання практико-орієнтованого підходу в дистанційному процесі підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Ширина спектру спеціальностей та спеціалізацій підготовки фахівців за досліджуваним підходом не є випадковістю і не вичерпується наведеними публікаціями. На нашу думку, практико-орієнтований підхід є важливим для всіх сфер професійної діяльності, оскільки в його основу покладено ідеї навчання через дію, формування компетентності в діяльності та для діяльності.

З метою адаптації теорії та практики практико-орієнтованого підходу до умов професійної підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання швейного профілю здійсимо аналіз результатів дослідження наведених вище педагогів-науковців з урахуванням періоду їх публікації.

Г. Горбенко у своїй публікації 2015 р. [1] не зосереджує увагу на формулюванні поняття «практико-орієнтоване навчання». Натомість, розглядаючи спрямованість підходу, пропонує модель підготовки майбутнього фахівця, формування якого відбувається за умов його використання. Основними компонентами цієї моделі, що можна вважати результатами навчання за відповідним підходом, є професійна компетентність, особистісні якості та готовність до професійної діяльності.

Виокремлюючи визначальні аспекти практико-орієнтованої освіти (організація навчальної, виробничої і переддипломної практик; упровадження професійно-орієнтованих технологій навчання;

створення інноваційних форм професійної зайнятості здобувачів у закладі освіти; створення під час вивчення навчальних дисциплін умов опанування знань та умінь), дослідниця робить акцент на процесах набуття досвіду діяльності, що визначається методами компетентнісного підходу. Г. Горбенко зазначає, що зміст навчання за практико-орієнтованим підходом вибудовує симбіоз теоретичної та прикладної (практичної) частин, самостійної роботи і спільної з викладачами та потенційними роботодавцями проектної діяльності. Саме таке поєднання створює можливості подолання «відчуження науки від людини», забезпечуючи якість підготовки «випускників, професійний рівень яких відповідає потребам ринку праці».

У поле наукових інтересів Л. Петренко як науковця галузі педагогіки, професійної освіти та дистанційного навчання у 2016 р. потрапила тема використання практико-орієнтованого підходу [7]. Її позиція полягає в тому, що цей підхід передбачає: опанування змісту фундаментальних та прикладних наук із дотриманням вимог гнучкості і динамічності оновлення освітньо-професійних програм, їх модульності в поєднанні з можливостями реалізації академічної мобільності та академічних свобод; використання різних форм і методів роботи в процесі підвищення кваліфікації та побудови освітнього середовища, представленого навчальним, освітньо-рефлексивним і соціально-практичним вимірами.

Досліджуючи наукову літературу за тематикою використання практико-орієнтованого підходу, авторка звертає увагу на варіативні підходи в розумінні його цілей: формування професійного досвіду на етапах виробничої та переддипломної практик; формування професійно значущих знань, умінь, навичок, професійно-важливих якостей через використання професійно-орієнтованих технологій; формування професійно і соціально значущих компетенцій у процесі надбання здобувачами освіти знань, умінь, навичок і досвіду діяльності. Вагомий внесок Л. Петренко в напрямі реалізації цілей практико-орієнтованого навчання полягає в розробленні ідеї використання комбінованих практико-орієнтованих задач міжпредметного змісту, що підсилюють практичну орієнтацію процесу підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Науково обґрунтований пошук шляхів підвищення якості освіти агроінженерів та нових підходів до їх навчання, орієнтованих на результат, дав змогу В. Ковальчуку, Т. Личовій та С. Реві у їхній спільній публікації 2021 р. [2] дійти висновку, що практико-орієнтований підхід сприяє формуванню професійної компетентності, надає імпульс удосконаленню технологій навчання та професійно-особистісному розвитку майбутніх агроінженерів. Спираючись на погляди науковців різних галузей щодо визначення сутності практико-орієнтованого підходу (наближає студентів до майбутньої професійної діяльності (Г. Горбенко); є активною формою організації професійної підготовки, що заснована на застосуванні теоретичних і практичних компонентів та реалізується шляхом насичення процесу навчання елементами професійної діяльності (Д. Варнеке); характеризується спрямуванням на відтворення професійних ситуацій у фазі академічної та практичної підготовки здобувачів (закордонний досвід у трактуванні С. Бобракова)), В. Ковальчук із співавторами розглядають потенціал практико-орієнтованих технологій: інтерактивне і проектне навчання, майстер-клас. Автори підсумували, що суттєвою особливістю практико-орієнтованого підходу є здатність формувати професійну компетентність, накопичувати знання одночасно з професійними вміннями та навичками.

Науковий доробок В. Вишківської, О. Патлайчук та О. Голікової 2022 р. [6] зміщує акценти в бік використання можливостей практико-орієнтованого підходу для проектування такого предметного змісту професійної діяльності, який дає змогу перетворити навчальну діяльність у професійну шляхом подальшого перерозподілу теоретичної, практичної та методичної складових. Навчання за такою моделлю, на їхню думку, здатне забезпечувати якісний рівень підготовки за умов свідомого набуття майбутніми фахівцями професійних компетенцій упродовж усього періоду навчання, прагнення самостійно здобувати знання та навички професійної діяльності безпосередньо в процесі вирішення професійно значимих проблем, узагальнення отриманих результатів, досягнення інтегративності й відповідності змісту та технологій освіти сучасним стандартам, забезпечення зв'язку навчання із життям та майбутньою професійною діяльністю.

Дослідження практико-орієнтованого підходу, здійснене Ж. Сагітовою, Ж. Абдихаликовою, А. Махадієвою та А. Баймухановою [5], висвітлює не лише переваги, а й труднощі його інтеграції в освітній процес. Насамперед група авторів акцентує увагу на таких перевагах практико-орієнтованого підходу: забезпечення адаптації традиційних методів, прийомів та способів навчання до вимог сьогодення; сприяння підготовці майбутніх учителів до реальних професійних сценаріїв з метою формування їхньої професійної компетентності, ідентичності та професійної впевненості; забезпечення умов професійного зростання; сприяння розвитку специфічних м'яких навичок (робота в команді, вирішення проблем, самостійність, відповідальність, ініціативність, критичність мислення під час роботи з великими обсягами інформації). Розглядаючи труднощі запровадження практико-орієнтованого підходу, у науковій праці також наголошено на недостатності технічних ресурсів, рівня адаптованості навчальних програм та системи оцінювання в рамках підходу, партнерства з потенційними роботодавцями, інертності викладачів щодо оновлення змісту навчальних дисциплін практичного спрямування. Отже, для досягнення ефективності використання практико-орієнтованого підходу стратегічного значення набувають: розроблення ефективних навчальних програм,

осучаснення методик викладання, забезпечення доступу учасників освітнього процесу до потенційних майбутніх робочих місць у межах реального професійного середовища.

Окрім цього, автори наводять таку послідовність запровадження досліджуваного підходу: визначення цілей, завдань та результатів навчання; розробка відповідних навчальних програм з акцентом на практичну спрямованість теорії та адаптованих до практико-орієнтованого підходу методів контролю та критеріїв оцінювання; вибір організаційних форм та методів навчання, що сприяють розвитку практичного досвіду; інтеграція теорії з практикою під час використання професійних кейсів та проблемних завдань, максимально наближених до реалій майбутньої професійної діяльності; педагогічний супровід самостійної та проектної діяльності; забезпечення зворотного зв'язку та організація наставництва; контроль досягнень та рефлексія з використанням формальних (іспити, тестування) та неформальних форм (рефлексивні звіти, портфоліо); залучення професійної спільноти потенційних роботодавців до наповнення бази професійних кейсів, орієнтованих на очікування галузі; унесення змін в освітньо-професійні програми з урахуванням відгуків учасників освітнього процесу.

Очевидно, що розглянуті в часовій послідовності публікації дають змогу простежити розвиток наукової думки від формування основних засад практико-орієнтованого підходу, експериментальної перевірки шляхів і методів його запровадження до висвітлення специфічних особливостей практичного використання в окремих освітніх галузях та розроблення профільних методик. Так, у публікації О. Літовченко 2025 р. [3] представлені результати експериментального впровадження практико-орієнтованого підходу для розвитку мовленнєвої компетентності логопедів через їх залучення до вирішення професійно спрямованих завдань із застосуванням професійних інструментів і матеріалів; виконання практичних вправ із використанням спеціальних тренажерів; моделювання реальних педагогічних ситуацій; виконання проєктів тощо. Натомість публікація О. Карпіної та І. Калиновської 2025 р. [4] висвітлює особливості реалізації практико-орієнтованого підходу під час навчальної практики в процесі підготовки лінгвістів-перекладачів. Реалізація підходу досягається шляхом організації навчального експерименту, що відображає логіку професійної діяльності сучасного лінгвіста-перекладача через використання різних систем машинного перекладу, порівняння якості перекладу з урахуванням галузевої специфіки текстів та забезпечує розвиток усіх компонентів перекладацької компетентності.

Однак, специфіка використання практико-орієнтованого підходу у фаховій підготовці майбутніх педагогів для закладів професійної освіти швейного профілю не досліджена на достатньому рівні.

Метою статті є аналіз відповідності професійної підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання за освітньо-професійною програмою фахової передвищої освіти «Технологія виробів легкої промисловості» принципам практико-орієнтованого підходу та обґрунтування перспективних напрямів удосконалення відповідного освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу. Практико-орієнтований підхід у Відокремленому структурному підрозділі «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка» визначено як фактор підвищення якості освітньо-професійних програм. З огляду на це ми розглянемо особливості реалізації цього підходу в межах освітнього процесу за освітньо-професійною програмою «Технологія виробів легкої промисловості».

Зазначена освітньо-професійна програма забезпечує підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних на сучасному ринку праці фахівців для успішного виконання ними професійних обов'язків у сфері професійної (професійно-технічної) освіти або в галузі переробної промисловості (виробництво одягу) та подальшого навчання за обраною спеціалізацією. Суттєвою особливістю програми є те, що вона забезпечує ступеневість освіти в системі «Заклад професійної освіти – Професійно-педагогічний коледж – Університет». Дипломовані кваліфіковані робітники з професій швейного профілю (швачка, кравець, закрійник), які вже володіють набором загальних знань, операційних та виробничих умінь у сфері швейного виробництва, мають змогу вступити на навчання до коледжу та отримати результати навчання, що дозволять навчати інших азам своєї професії (вибір матеріалів для виготовлення швейних виробів, їх розкрій та пошиття відповідно до моделі, технічних умов, наявного обладнання тощо).

За час навчання в коледжі (1 р. 10 міс.) здобувачі освіти опановують: обов'язкові освітні компоненти, що формують загальні та спеціальні компетентності; вибіркові компоненти, що розширюють можливості успішного працевлаштування та активного суспільного життя; виконують програму практичної підготовки та проходять процедуру атестації. Загальний обсяг програми складає 120 кредитів ECTS. Формування спеціальних компетентностей, що безпосередньо пов'язані з виконанням професійних обов'язків майстра виробничого навчання закладу професійної освіти, відбувається в процесі вивчення дисциплін, зміст яких вибудовують такі змістові лінії: психолого-педагогічна, методична, галузево спеціалізована. Натомість, практична змістова лінія реалізується переважно в процесі практичної підготовки.

Опанування основ психології, педагогіки, методики професійного навчання та виховання, удосконалення результатів навчання у сфері швейного виробництва одягу надає можливість випускнику коледжу отримати професійну кваліфікацію майстра виробничого навчання та освітню – фахового молодшого

бакалавра з професійної освіти. Отриманий рівень кваліфікації надає право працювати майстром виробничого навчання (або виконувати інші споріднені професійні роботи за кодом 3340 згідно з ДК 003:2010 [8]) у закладі професійної освіти або реалізувати академічне право продовжити навчання за початковим та/або першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти і, за потреби, набути додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих. Основними перевагами навчання в університеті за освітньо-професійною програмою «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)» стає глибоке вивчення фахових дисциплін, забезпечення додаткових можливостей практичної підготовки та опанування вибіркового компонентів, що разом підвищують рівень компетентності й розширюють можливості працевлаштування.

Безперечно, логіка та зміст навчання за освітньо-професійною програмою «Технологія виробів легкої промисловості» має практико-орієнтований характер, оскільки результатом навчання за нею є професійна компетентність, що представлена симбіозом інтегральної, загальних та спеціальних компетентностей випускника, особистісних якостей та готовності до професійної діяльності. До того ж визначальні підходи практико-орієнтованої освіти, що були згадані вище, реалізовані за ОПП й підтверджуються низкою фактів.

Практичну підготовку складають чотири види практик:

1. Навчальна – спрямована на ознайомлення здобувачів освіти зі специфікою майбутньої професійної діяльності, набуття практичного досвіду в процесі дослідження особливостей та можливостей технологій швейного виробництва, відпрацювання умінь і навичок вибору та практичного використання текстильних матеріалів, інструментів, пристосувань та обладнання у сфері виробництва одягу.

2. Технологічна – орієнтована на накопичення досвіду застосування набутих компетентностей, використання обладнання, пристроїв і технологій відповідно до спеціальності, оволодіння сучасними формами організації праці та ознайомлення з умовами провадження професійної діяльності у сфері виробництва одягу.

3. Педагогічна (безвідривна). Її мета – підготовка здобувачів освіти до виконання функцій майстра виробничого навчання.

4. Педагогічна (на робочому місці майстра виробничого навчання). Завданнями цьому виду практики є: поглиблення знань щодо системи організації освітнього процесу в умовах закладу професійної освіти, формування комунікативної культури в педагогічному колективі, збагачення практикою застосування професійно-теоретичних знань в умовах освітнього середовища закладу професійної освіти, закріплення вмінь та навичок проведення уроків виробничого навчання, формування здатностей організації та проведення виховних заходів, накопичення досвіду використання цифрових технологій, складання психолого-педагогічної характеристики на колектив учнівської групи, здійснення аналізу й узагальнення передового педагогічного досвіду майстрів виробничого навчання, набуття особистого педагогічного досвіду.

3-поміж практико-орієнтованих технологій в освітньо-професійній програмі задекларовано навчання на основі досліджень та розробки фахових проєктів. У процесі викладання освітніх компонентів, окрім зазначених, використовуються інтерактивні технології та технології контекстного навчання (кейс-технології, мозковий штурм, професійні імітації, мікронавчання тощо), а в позанавчальній роботі провідним практико-орієнтовним методом є майстер-клас.

Ще одним фактом, що підтверджує практико-орієнтоване спрямування ОПП «Технологія виробів легкої промисловості», є процедура залучення здобувачів, випускників та представників потенційних роботодавців до щорічного перегляду освітньо-професійної програми та внесення змін до неї на основі отриманих відгуків та результатів анкетування.

Натомість необхідно зазначити, що не всі особливості та можливості використання досліджуваного підходу реалізуються в умовах повномасштабного вторгнення рф в Україну. Освітні обмеження, спричинені складною безпековою ситуацією на прикордонні, гостро проявляються в навчанні за ОПП. Основною проблемою, що не підлягає вирішенню в умовах війни, є фізична відсутність здобувачів освіти в аудиторіях та лабораторіях коледжу. Як наслідок, усі компоненти освітнього процесу реалізуються дистанційно.

Безумовно, така ситуація спричиняє зниження освітнього потенціалу професійної підготовки. Значних втрат зазнає процес організації та проведення практичної підготовки (особливо в частині педагогічної практики (на робочому місці майстра виробничого навчання)). Дистанційний формат унеможливає виконання переважною більшістю студентів завдань, які за програмою мають бути реалізовані безпосередньо в закладах освіти, що є базовими для проходження практики. Лише невеликий відсоток здобувачів освіти мають можливість проходити практику безпосередньо в закладі професійної освіти. Решта обмежені виконанням завдань, адаптованих до умов дистанційного процесу (дослідження системи організації освітнього процесу закладів професійної освіти за офіційними сайтами та сторінками в соціальних мережах; формування комунікативної культури з використанням телефонного зв'язку, месенджерів та електронного листування; розроблення планів-конспектів уроків виробничого навчання та виховних заходів без їх апробації в умовах виробничих майстерень; складання психолого-педагогічної характеристики на колектив своєї студентської групи замість учнівської тощо).

Натомість навчальна та технологічна практика у зв'язку з дистанційним форматом зазнали менше

змін у своїх завданнях. Проте значні незручності відчувають здобувачі освіти, які не мають вдома мінімально необхідного обладнання та інструментів для виготовлення швейних виробів (швейної машини, якісної праски, кравецьких ножиць тощо). Для них виконання технологічних процесів з виготовлення швейних виробів переходить у режим використання підручних засобів та ручних операцій. Зазначимо, що за умов наявності потрібного обладнання, проблеми зі своєчасним виконанням завдань практики також часто виникають через систематичні знеструмлення та відсутність зв'язку. Особливого значення в процесі практичної підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання завжди відігравали навчальні екскурсії, що були обов'язковим видом діяльності під час навчальної практики. Проте в умовах війни такі екскурсії замінені переглядом відповідних відеоматеріалів.

Однак вимушений перехід у дистанційний формат опанування освітніх компонентів ОПП спричинив і позитивні наслідки в розрізі реалізації практико-орієнтованого підходу. Традиційний спосіб оголошення матеріалу лекції викладачем з синхронним його конспектуванням студентами трансформувалася в дистанційне пояснення значимості матеріалу, його тезисний виклад з використанням спеціально підготовлених презентацій, інструктування щодо порядку опрацювання та звітності про опрацювання рекомендованого текстового, ілюстративного та відеоматеріалу. Усі використані матеріали залишаються доступними для студента в середовищі корпоративного Google класу для детального опрацювання з урахуванням індивідуального темпу та стилю навчання. Самостійна робота здобувачів освіти за темою лекції не обмежується лише опрацюванням теорії. Вони пишуть відгуки за темою, занотовують у коментарях проблемні питання, які не вдалося з'ясувати, зберігають до власної професійної скарбнички важливі відеофрагменти, алгоритми побудови креслень швейних виробів, технологічні карти їх виготовлення, схеми написання планів-конспектів уроків виробничого навчання та виховних заходів, корисні діагностичні методики тощо.

Серед практико-орієнтованих підходів у процесі опанування професійно значущої інформації за ОПП «Технологія виробів легкої промисловості» необхідно зазначити гостьові лекції. За своєю сутністю вони є стратегічним інструментом валідації теоретичних знань. Їх ефективність визначається проблемністю, наочністю та практичною значимістю для майбутньої професійної діяльності майстрів виробничого навчання.

Спосіб проведення практичних робіт також зазнав змін. Традиційний аудиторний сценарій за етапами: пояснення завдань практичної роботи, їх аудиторне виконання та захист видозмінився у два ситуативних варіанти. Перший сценарій (на кшталт сценарію перевернутого навчання) передбачає: завчасну публікацію практичних завдань та інструкцій щодо їх виконання; самостійну роботу студентів над завданнями, документування їх виконання з використанням текстових редакторів, редакторів презентацій, доступних засобів фото та відеофіксації; завантаження звітів в середовищі Google класу; презентацію результатів виконання завдань здобувачами в режимі відеоконференції за розкладом занять (у разі наявності світла та інтернету); обговорення проблем та результатів; оцінювання викладачем завдань. Другий сценарій реалізується так: викладач публікує завдання за розкладом; відбувається відеоконференція, що передбачає: першочергове обговорення відгуків, питань та коментарів за матеріалом лекції, огляд практичних завдань та пояснення інструкцій щодо їх виконання, демонстрацію готових зразків та способів виконання окремих операцій, самостійну роботу студентів над виконанням завдань з можливістю отримання синхронних консультацій викладача; доопрацювання практичних завдань та документування їх виконання в асинхронному режимі; завантаження результатів в середовище Google класу; дистанційне оцінювання.

Окрім значимості проведення практичних занять згідно з наведеними стратегіями, необхідно зазначити важливість розроблення для них практико-орієнтованих завдань. Дотримання вимог рівності вибудовує висхідну структуру завдань з акцентом не на складність, а на рівень пізнавальної активності. Особливо ефективним підходом за цих умов є використання таксономії Блума, що реалізується через завдання репродуктивного рівня (завдання рівня за когнітивною сферою «Знання»), завдання інтерпретувального рівня (завдання рівня «Розуміння» та «Застосування»), завдання творчого рівня (завдання рівня «Аналіз», «Синтез», «Оцінювання») [9]. Зважаючи на професійно-педагогічне спрямування професії майстра виробничого навчання з урахуванням специфіки освітніх компонентів, завдання репродуктивного рівня передбачають виконання мінітестів за темами, а завдання інтерпретувального рівня – розроблення тестових завдань здобувачами. Натомість, завданнями творчого рівня можуть бути аналіз реальних педагогічних або виробничих ситуацій з пошуком оптимального рішення (метод кейсів), підготовка коротких тематичних відео-майстер-класів, адаптованих до вимог мікронавчання тощо. Виконання проєктів професійно-педагогічного або професійно-технологічного характеру є важливим складником практико-орієнтованого підходу. Їх організація та проведення доцільні на завершення вивчення модулів (практико-орієнтоване завдання самостійної роботи здобувача за модулем) або в кінці семестру (практико-орієнтоване завдання до заліку).

Окрім наведеного переліку особливостей реалізації практико-орієнтованого підходу, у межах професійної підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання за освітньо-професійною програмою «Технологія виробів легкої промисловості» важливо окреслити перспективні напрями його реалізації.

Першим з них є запровадження практики використання дуального навчання. Безумовно, цей напрям є найбільш практико-орієнтованим, однак має певні обмеження в процесі реалізації, що зумовлені вимогами професійного стандарту «Майстер виробничого навчання». У зв'язку з мінімальними вимогами допуску до роботи за професією (освіта не нижче фахового молодшого бакалавра за спеціальністю «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» та наявністю диплома кваліфікованого робітника з відповідною професійною кваліфікацією) [10] найбільш оптимальним є шлях стимулювання випускників коледжу вступати до університету за дуальною формою здобуття освіти. Так забезпечується ступеневість та наступність навчання в системі «Коледж – Університет».

Другим перспективним, але вкрай вартісним і технологічно складним шляхом забезпечення практико-орієнтованого підходу є запровадження імерсивних симуляційних технологій. Так, наприклад, за допомогою системи віртуальної реальності майбутні майстри виробничого навчання мали б змогу відпрацьовувати навички проведення демонстрацій виконання технологічних операцій сучасного швейного виробництва у віртуальній навчальній майстерні. Сподіваємося, що у зв'язку із стрімкими темпами впровадження технологій у життя, і за цим напрямом відбудуться позитивні зміни в недалекому майбутньому.

Висновки. Отже, результати проведеного дослідження засвідчують високий потенціал реалізації практико-орієнтованого підходу в процесі професійної підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання швейного профілю, який не знижується в умовах воєнного стану та має перспективи розвитку в післявоєнний час.

Список використаної літератури

1. Горбенко Г. В. Практико-орієнтоване навчання у підготовці бакалаврів реклами і зв'язків з громадськістю. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2015. № 4 (45). С. 64–69. URL: <http://npo.kubg.edu.ua/article/view/183566/183432> (дата звернення: 29.01.2026).
2. Kovalchuk V., Lychova T., Reva S. Implementation of Practice-oriented Approach in the Training of Future Bachelors in Agricultural Engineering. *Society. Integration. Education* : proceedings of the International Scientific Conference. 2021. P. 327–338. DOI: <https://doi.org/10.17770/SIE2021VOL1.6459> (date of access: 29.01.2026).
3. Літовченко О. Практико-орієнтований підхід до вдосконалення мовленнєвої компетентності у майбутніх логопедів. *Вісник науки та освіти*. 2025. № 9 (39). С. 1371–1383. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-9\(39\)-1371-1383](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-9(39)-1371-1383) (дата звернення: 29.01.2026).
4. Карпіна О. О., Калиновська І. М. Практико-орієнтований підхід до формування перекладацької компетентності: оцінювання якості машинного перекладу. *Професійно-прикладні дидактики*. 2025. № 2. С. 104–109. DOI: <https://doi.org/10.37406/2521-6449/2025-2-17> (дата звернення: 29.01.2026).
5. Сагітова Ж., Абдихаликова Ж., Махадієва А., Баймуханова А. Впровадження практико-орієнтованого навчання у підготовку майбутніх учителів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Фізика*. 2024. № 56. С. 1946–1956. DOI: <https://doi.org/10.54919/physics/56.2024.1941b6> (дата звернення: 29.01.2026).
6. Вишківська В. Б., Патлайчук О. В., Голікова О. М. Практико-орієнтований підхід як актуальний концепт професійної підготовки майбутніх фахівців. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 51. Т. 1. С. 168–171. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/51.1.33> (дата звернення: 29.01.2026).
7. Петренко Л. М. Практико-орієнтований підхід до формування змісту підвищення кваліфікації педагогів за дистанційною формою. *Методичні засади підвищення кваліфікації педагогічних працівників системи професійної освіти* : зб. матеріалів Всеукраїнської інтернет-конф. Хмельницький, 2016. URL: <https://surl.luhomgku> (дата звернення: 29.01.2026).
8. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010 : наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10> (дата звернення: 29.01.2026).
9. Бикова Т. Б. Професійна підготовка майстрів виробничого навчання швейного профілю із застосуванням змішаного навчання : дис. ... д-ра філос. : 015. Глухів, 2021. 265 с.
10. Про затвердження професійного стандарту «Майстер виробничого навчання»: наказ Мінекономіки від 17.08.2021 р. № 430-21. URL: <https://me.gov.ua/view/b68ab636-2845-41d2-b667-b67a0614b836> (дата звернення: 29.01.2026).

FEATURES OF THE IMPLEMENTING A PRACTICE-ORIENTED APPROACH IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE MASTERS OF INDUSTRIAL TRAINING IN SEWING

Bykova Tetyana

PhD in Professional Education, Teacher of Special Subjects
Detached Structural Unit «Professional Pedagogical Specialty College of
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University»

Introduction. Current economic circumstances are transforming education from a preparation for life into a requirement. Adapting professional and pedagogical education to modern challenges makes it necessary to implement personalized learning trajectories that involve the use of digital innovations within the concept of micro-credentials. Solving the problem of ensuring the quality of training future masters of industrial training in sewing for professional work is of strategic importance for the post-war economic recovery of the country. Therefore, the introduction of a practice-oriented approach, based on flexible personalized trajectories, is caused by the need to ensure the effectiveness of professional education of modern masters of industrial training, who are able to adapt

quickly to the changing times.

Purpose. The purpose of the research is to analyze the relevance of the professional education of future masters of industrial training within the educational and professional program of vocational pre-higher education «Light Industry Products Technology» according to the principles of a practice-oriented approach and to determine future areas for improvement of the educational process.

Methods. The research employs a set of methods: a literature review to compare and analyze different perspectives on the features of a practice-oriented approach, self-assessment and synthesis to provide a solid description of the possibilities for using this approach in the professional training of future masters of industrial training in sewing.

Results. The findings confirm the high potential of using technology and methods of practice-oriented learning, such as research-based learning and professional project development, case studies, brainstorming, professional simulations, micro learning, and master classes. The use of these methods is relevant for lectures and practical classes, for practical training and student independent work, and for assessment and extracurricular activities. In addition, despite the forced shift to distance learning due to the full-scale russian invasion in Ukraine, the practice-oriented approach remains relevant.

Originality. The research's novelty lies in highlighting the use of a practice-oriented approach in the professional training of future masters of industrial training within the educational and professional program of vocational pre-higher education «Light Industry Products Technology» in times of war.

Conclusion. A practice-oriented approach has been defined as an effective tool for the professional training of future masters of industrial training in the sewing industry, which remains effective even under martial law and has prospects for development in the post-war period. In particular, promising areas include the implementation of dual training and education based on immersive simulation technologies.

Keywords: practice-oriented approach, professional training, masters of industrial education, light industry, educational and professional program.

References

1. Horbenko, H. V. (2015). Practice-oriented learning of bachelors of advertising and public relations. *Continuing Professional Education: Theory and Practice*, 4(45), 64-69. <http://npo.kubg.edu.ua/article/view/183566/183432>. [In Ukrainian].
2. Kovalchuk, V., Lychova, T., Reva, S. (2021). Implementation of practice-oriented approach in the training of future bachelors in agricultural engineering. *Society. Integration. Education*, (327-338). Rezekne Academy of Technologies. <https://doi.org/10.17770/SIE2021VOL1.6459>. [In Russian].
3. Litovchenko, O. (2025). Practice-oriented approach to improving speech competence in future speech therapists. *Bulletian of Science and Education*, 9(39), 1371-1383. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-9\(39\)-1371-1383](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-9(39)-1371-1383). [In Ukrainian].
4. Karpina, O. O., Kalynovska, I. M. (2025). Practice-oriented approach to the formation of translation competence: evaluating the quality of machine translation. *Professional and Applied Didactics*, 2, 104-109. <https://doi.org/10.37406/2521-6449/2025-2-17>. [In Ukrainian].
5. Sagitova, Zh., Abdykhalykova, Zh., Makhadiyeva, A., Baimukhanova, A. (2024). Introduction of practice-oriented learning in the training of future teachers. *Sci Herald Uzhhorod Univ Ser Phys*, (56). 1946-1956. <https://doi.org/10.54919/physics/56.2024.1941b6>. [In English].
6. Vyshkivska, V. B., Patlaichuk, O. V., Holikova, O. M. (2021). Practice-oriented approach as a current concept of professional training of future specialists. *Innovative Pedagogy*, (51). 168-171. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/51.1.33>. [In Ukrainian].
7. Petrenko, L. M. (2016). Praktyko-orientovanyy pidkhid do formuvannya zmistu pidvyshchennya kvalifika- tsiyi pedahohiv za dystantsiynoyu formoyu. <https://surl.luh.ua/xomgku>. [In Ukrainian].
8. Derzhspozhyvstandart Ukrainy. (2010). *Klasyfikator profesii DK 003:2010* [Occupational Classifier DK 003:2010] (Order No. 327, July 28). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>. [In Ukrainian].
9. Bykova, T. B. (2021). Professional training masters of industrial education in sewing with applying blended learning [PhD dissertation]. Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University. <https://repository.gnpu.edu.ua/handle/123456789/1223>. [In Ukrainian].
10. Minekonomiky Ukrainy. (2021). Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu «Maister vyrobnychoho navchannia» [On approval of the professional standard «Master of industrial training»] (Order No. 430-21, August 17). <https://me.gov.ua/view/b68ab636-2845-41d2-b667-b67a0614b836>. [In Ukrainian].

Авторське право ©2026 автори, всі права захищено. Автори погоджуються, що ця стаття залишається у відкритому доступі на умовах Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

Отримано редакцією 13.02.2026 р.
Прийнято редакцією 13.03.2026 р.
Опубліковано 6.04.2026 р.